

Foto: Astrid E. Jørgensen.

GEOGRAFISK HAVES VENNER

Nyhedsbrev nr. 1 - 2010

Vinter igen!

Af Hans Jørn Anhøj

Mens disse linjer skrives er det kyndelmisse og snestorm. Vinteren har rigtig bidt sig fast for første gang i 15 år, og der går ikke så få tanker til de kameliaer og andre traditionelt sarte planter, som står delvist snedækkede og venter på foråret.

Når du læser dette nyhedsbrev, er der kort tid til 1. marts – ifølge kalenderen den første forårsdag. Geografisk Have venter på, at du og jeg kommer ud på lune dage og nyder haven med dens tidlige forårsblomster. Måske er det varmt nok til en kaffetår eller madkurven på en bænk i solen, hvor der er læ. Ellers er der rig mulighed for det i væksthuse, hvor kameliaerne snart står i fuldt flor – måske lidt forsinkede på grund af den kolde vinter.

Husk at tage børnene og vennerne med – det bliver succes!

Foto: Astrid E. Jørgensen.

Trods vinter og tidligt forår er Geografisk Have åben på alle hverdage og, som det fremgår senere i nyhedsbrevet, vil haven i år være åben (gratis adgang) i weekender fra midt i marts samt i påsken. Det lader sig gøre, fordi Geografisk Haves Venner på frivillig basis vil være til stede for information og et vist opsyn.

Nu og i fremtiden er engagerede ildsjæle og bred opbakning nødvendig for at sikre beståen og udvikling af anlæg som Geografisk Have. Der skal være mange "stemmer" bag synspunkter for, at man bliver hørt, og der skal skaffes resultater – bl.a. i form af penge til projekter. Du skal vide, at det bidrag, du yder ved at være medlem af Geografisk Haves Venner er meget værdifuldt. Tak for det!

Med dette nyhedsbrev får du indkaldelsen til generalforsamling søndag den 28. marts. Mød op og giv meget gerne udtryk for dine forventninger til foreningen og til Geografisk Have.

På gensyn!

Foråret ligger på lur – bare vent og se!

Af Signe Andersen

Men i år må vi nok have lidt mere tålmodighed end ellers. Det lader til, at vinterens sne og kulde holder planterne i dvale en tid endnu. - Det ser næsten ud, som om de uanfægtet sover videre. Imens jeg sidder indendøre og længes efter foråret og funderer over naturens gang med årstidernes skift. Jeg tænker på, hvordan planterne afkoder, hvornår det er tid til at vågne

af vinterdvalen for igen at sætte blade og blomster.

Hvad, der styrer planternes udspringstidspunkt, er et kompliceret emne, som jeg ikke tør redegøre indgående for! Men så vidt jeg er orienteret, er nogle planters udspringstidspunkt i høj grad styret af temperatur i kombination med det, der kaldes plantens fysiologiske hvileperiode. Derfor kan vi tage forskud på foråret indendøre ved at drive dekorative grene i vaser og pletter. Vi narrer dem altså til at tro, det er blevet forår på rekordtid, og i løbet af nogle dage kvitterer de lystigt med blade og blomster!

Hamamelis er, én af de planter, der let lader sig drive inden døre. Foto: Astrid E. Jørgensen.

Selvom det stadig er vinter, og kulden bider, er der sikre tegn på, at vi også går foråret i møde udendøre. Det mærkes tydeligt, at dagene er blevet længere. Her 10. feb. er dagen allerede tiltaget med ca. 2 timer. Det får mig til at tænke på, at nogle planters udspringstidspunkt i højere grad styres af dagslængder i kombination med hvileperioden og genetiske forskelle indenfor arten. Det gælder bl.a. vores nationaltræ, bøgetræet. I maj følger vi alle spændt med i konkurrencen på tv om, hvor i landet og på hvilken dato, bogen først springer ud.

Indtil det sker, kan vi jo hygge os med egne registreringer i haven og f.eks. notere, hvornår den første vintergæk eller erantis bebuder forårets komme med en lille lysende og duftende blomst. God fornøjelse!

Frivilliggruppens aktiviteter i 2010

Af Mona Bak

Planlægningen af det frivillige arbejde i Geografisk Have i det nye år er ved at tage form. Opgaverne må prioriteres, så resurserne bruges med størst mulig udbytte.

Sidste år var der god erfaring med pudsning af roser og fremstilling af navneskilte til havens planter, og disse opgaver forsætter.

Desuden var de frivillige med ved plante- og høstmarkedet, og i den nye sæson skal det også forsøges at have frivillige hjælpere med ved andre af Geografisk Haves arrangementer f.eks. Sct. Hans aften, rosenkåring, dahliakåring og lysfesten.

Sidste års gode resultater i rosenhaven har inspireret til, at afpudsning af dahlia vil blive en opgave, som skal prøves af i sæson 2010.

Kamelia. Foto: Astrid E. Jørgensen

Lige nu står Kameliaerne i væksthuset i fuldt flor. For at sikre, at rigtig mange vil kunne få glæde af den oplevelse, bistår vi med frivillige, så der kan holdes eftermiddagsåbent i weekender og på helligdage fra midt i marts til havens ordinære sæsonåbning den 29. april.

I gruppen glæder vi os til den nye sæson. Selvom opgaverne kan være mange, bestemmer den enkelte naturligvis selv, hvor meget tid og energi, der skal bruges i haven.

Sidste år blev vi belønnet med en udflugt til Marselisborg Slotspark. Ingen kan vide om der er overraskelser til os i år; men glæden ved at mødes i haven kan næsten være belønning i sig selv.

Er du interesseret i at være med, eller har du spørgsmål ang. gruppens arbejde, er du velkommen til at kontakte Hans Jørn Anhøj - tlf. 75 35 40 08 eller Mona Bak – tlf. 75 53 61 59.

Indenfor havehegnet!

Af Astrid E. Jørgensen

I år åbner haven torsdag den 29. april, fordi 1. maj falder på en lørdag og dagen før, sidste dag i april, er Store Bededag.

Åbning af Geografisk Have s k a l være på en skoledag, idet børnehaveklasserne fra den nærliggende Brændkjærskolen, iflg. traditionen, fletter grønne kranse til MAJSTANGEN, som de så selv rejser på åbningsdagen.

En meget vigtig begivenhed.

Det er nyudsprungne gedebled som gennem de sidste år har været brugt til de grønne kranser. I år må det blive alperibis fra sangen 'Grøn er vårens hæk -- '.

På grund af den lange og kolde vinter vil alperibis med sikkerhed være den eneste udsprungne. At det så også er den bedste og mest holdbare plante til formålet er jo bare en fordel.

Det er jo fint med en flot mørkegrøn baggrund for alle de viftende røde og hvide silkebånd i de fire første dage af havens åbningssæson – dér med majstangen på den lille sceneplads midt i haven.

Der bliver således også lejlighed til at fejre Valborgaften (den 30. april) i Geografisk Have i år. Det bliver med magisk aftenur gennem haven, hvor de mange sagn og historier med tilknytning til helt bestemte planter kan opleves gennem Anemette Olesens fortællinger. Turen slutter i Læge- og Krydderurtehaven, hvor forskellige forårsurter kan nydes i kager og drikkes inde i pavillonen, mens Valborgbålene lyser op blandt træer og buske.

Sidste sæson indtog bierne Geografisk Have, nemlig i to bistader opsat og passet af biavlere Inge Lise Balken. Ja, faktisk nåede der at komme ægte geografisk honning ud af biernes travlhed i høj- og eftersommer. Det blev til hele tyve glas, som nu meget prominente venner af Geografisk Have får lov til at nyde.

Vi håber på meget større honninghøst i 2010, og Inge Lise Balken vil foruden at passe bierne stå for forskellige arrangementer af og med bier, deres pleje og pasning. Om madlavning og mjød-brygning med honning som ingrediens i samarbejde med værtsparret Birthe og Lars Iburg i havens kiosk.

Iburgs vil afholde andre spændende temaaftener også med henblik på grillmad, og der vil blive søndagskaffeborde om søndagen i juli måned.

Havens gartnere vil i høj grad sørge for spændende eftermiddage med levering af gedigen gartnerisk viden og indsigt såsom '*Havemaskiner og deres pasning*' med Steen Krab, '*Japansk (japan-afdelingerne) for Jyder*' med Torben Nørgård Lauritzen og '*Alt om Spiræa i Haven*' med Orla Christensen.

Den store rosenafstemning med kåring af sommerens bedste og smukkeste rose i Geografisk Have er et m u s t og har været det i alle havens 42 år som besøgshave.

I år indføres lige efter rosenkåringen har fundet sted en helt ny tradition, nemlig afstemning om og kåring af 'Den Dejlige Dahli' på årets sidste åbningssøndag.

Kunst i haven vil der også være bl.a. i juni måned med udstillingen 'Fra Skidt til Skat' med billedkunstner Verner Brems m.fl.

I august måned kommer fotografen Birthe Vembye, som har omsat sin mor, havekonsulent Grethe Vembye's blomsterdias til meget, meget spændende fotocollager.

En spændende sommersæson i Geografisk Have bliver det med garanti, ikke mindst med alle jer gode venners hjælp!

Amalie i vinterdragt. Foto: Astrid E. Jørgensen

Generalforsamling og foredrag søndag den 28. marts 2010.

Der indkaldes til generalforsamling den 28. marts 2010 på restaurant Den Gyldne Hane, Chr. D. 4. vej 23, Kolding

Kl. 13.00: Guidet rundtur i Geografisk Have og/eller væksthuse

Mødested: Pladsen foran væksthuse

Kl. 14.00: Generalforsamling i henhold til udsendt dagsorden. Foreningen er vært ved kaffe.

Kl. 15.00: Foredrag om prydplanter til drivhuse, orangerier og andre glashuse af hortonom Poul Erik Brander

Aktuelt og spændende foredrag af en af Danmarks største eksperter, hvad angår buske og træer til haver og parker. Poul Erik Brander har i en lang årrække arbejdet med indsamling og afprøvning af træer og buske ved Statens Planteavlsvforsøg, og nu har han oprettet planteskole og Orangeriet 'Nandina' i Himmerland.

Efter foredraget vil der være mulighed for at købe planter, der egner sig til drivhuse og lignende.

Hvis tiden tillader, skal vi også høre lidt om Branders arbejde med at indsamle og afprøve planter til de danske haver og parker.

Arrangementet afsluttes ca. kl. 17.00

Tilmelding senest den 25. marts til: Mona Bak, tlf. 75536159 (bedst efter kl. 16.00).

Snetryk og kulde

Af Merete Høgsaa

Vinteren har lagt sig som en tung pude over haven, og når solen skinner, er det knitrende smukt og stille med det fine snedække.

Det er dog usædvanlig koldt; de fleste steder i landet har temperaturen været helt ned på minus 15 grader, og januar har været den koldeste måned i fem år.

Snedækket har fulgtes med de kolde temperaturer og har virket isolerende og beskyttet planterne mod den værste frost.

Dog har sneen ikke kun en positiv effekt, idet den har tvunget mange planter knæ, og det vil give store synlige skader, når sneen igen er væk.

Torben Nørgaard Lauritzen, Geografisk Have fortæller, at snetrykket flere steder i haven har forårsaget synlige skader, der vil kunne ses i en lang periode fremover:

Snetrykt Azalea. Foto: Astrid E. Jørgensen

"Snetrykket har været stort på de mange store fladeplantninger som f.eks. hortensia og spiræa, men også mange solitære buske og småtræer som f.eks. kornel, japanske ahorn, enebær og vinget benved er blevet ramt.

Bambuslunden, som blev genetableret af den gamle, gule bambus er også hårdt ramt, og det bliver nødvendigt her med en kraftig tilbageskæ-

ring. De er dog så veletablerede nu, at de forholdsvis hurtigt vil vokse sig store igen. I rododendronlunden står en stor gammel Cornus macrophylla, hvor kraftige grene er brækket og har beskadiget flere af rododendronbuskene nedenunder.

De fleste planter kan heldigvis tåle en kraftig tilbagebeskæring, men da en del af buskene blomstrer på flerårige skud, vil der nok være lidt mindre blomstring i Geografisk Have den kommende sæson.

Det kan også være svært at genskabe en smuk vækstform på en gammel solitær busk ved beskæring, hvis væsentlige grene er brækket af, og i værste fald kan det blive nødvendigt at beskære busken ved basis".

Gartnerne har undervejs igennem vinteren forsøgt at ryste snedækket væk fra planterne, men de hyppige skift imellem tøj, frost og nyt snedække, har bevirket, at nogle af planterne, f.eks. japanske Ahorn, er blevet sprøde som glas. "Det skader endnu mere at forsøge at få sneen væk nu og foretage en beskæring" fortæller Torben Nørgaard Lauritzen, "Så er det bedre at væbne sig med tålmodighed og vente med beskæring, til sneen helt er væk".

Når vinteren er slut, vil der således være synlige skader både i Geografisk have og i vores egne haver, men her er det godt at huske på, mange buske har brug for en løbende foryngelse. Det vil sige, at man hvert år fjerner en tredjedel af de gamle grene i bunden af busken. Så kommer der nye skud – og på den måde har man i løbet af tre år en ny busk. De nye grene vil – afhængig af plantearten – sætte flere blomster end de gamle og ofte i en højde, hvor man nu bedre kan se dem. Måske kan de grene, der knækkede under sneen, fjernes som led i en sådan foryngelse!

Bestyrelsen for Geografisk Haves Venner:

Formand: Hans Jørn Anhøj tlf. 75 35 40 08 - e-mail: hj@naturplus.dk
Næstform.: Henning Steen Højvælde ... tlf. 22 59 05 19 - e-mail: the-old@stofanet.dk
Kasserer og medlemsadministration:
Jonna Ingvertsen tlf. 74 87 13 38 - e-mail: jonnaqvist@hotmail.com
Sekretær: Mona Bak tlf. 21 66 86 19 - e-mail: kingosvej23@os.dk
Signe Andersen tlf. 31 62 61 75 - e-mail: signe@moos-looft.dk
Merete Høgsaa tlf. 75 52 59 94 - e-mail: merete.hoegsaa@mail.dk
Anker Jensen tlf. 29 46 88 91 - e-mail: anj@ibf.dk
Jens Chr. Schubert tlf. 21 44 86 18 - e-mail: jcschubert@profibermail.dk
Karen Sloth Christensen tlf. 75 52 90 55 - e-mail: karen.sloth@mail.dk
Hans Nørbo tlf. 75 86 87 01 - e-mail: schibler@privat.dk
Haveinspektør Astrid E. Jørgensen tlf. 79 79 14 05 - hj-side: www.geografiskhave.dk
Indgang til Geografisk Have..... tlf. 75 50 38 80

www.geografiskhavesvenner.dk

Medlemskab af Geografisk Haves Venner:

Personligt medlemskab..... kr. 200,-
Familie-medlemskab:..... kr. 300,-
Foreninger:..... kr. 350,-
Firma-medlemskab:..... kr. 500,-

Medlemskab kan tegnes ved henvendelse til bestyrelsen.

